

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Республіка Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

III Міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

10 квітня 2018 року

**Харків
2018**

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Андрущенко О. А. – д-р філол. наук, професор, перший проректор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Дорожко І. І. – д-р філос. наук, професор, завідувач кафедри філософсько-психологічної антропології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Зеленська Л. Д. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Золотухіна С. Т. – д-р пед. наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рибалко Л. С. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Балацінова А. Д. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Собченко Т. М. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Туріщева Л. В. – канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри філософсько-психологічної антропології ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Затверджено Вченою радою

*Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 2 від 27.02.2018 року)*

П86

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 10 квітня 2018 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Харків : «Стиль-Издат», 2018. – 476 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, студентів з питань розвитку педагогічної науки й освіти, психолого-педагогічних аспектів інклюзивної освіти, реалізації інноваційних технологій, розвитку обдарованої особистості в сучасному освітньому середовищі, а також сучасних проблем філософсько-психологічної антропології.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2018

здібностей, набуттю навичок аналітичної діяльності, формуванню готовності до майбутньої професійної діяльності.

Зважаючи на зазначене вище, можемо припустити, що навчальна дисципліна «Деонтологія соціальної роботи» відіграє значну роль у формуванні соціокультурної компетентності майбутніх соціальних працівників.

Підводячи підсумки викладеного, можемо дійти такого висновку. У рамках теоретичного аналізу нами було розглянуто дефініції понять «соціокультурна компетентність» та «соціокультурна компетентність соціального працівника», а також етапи формування соціокультурної компетентності майбутніх соціальних працівників. Представлено практичні аспекти формування досліджуваного нами виду компетентності в процесі вивчення майбутніми соціальними працівниками навчальної дисципліни «Деонтологія соціальної роботи».

Список використаних джерел

1. Артемов В. Ю. Теоретичні та методичні основи формування деонтологічної компетентності фахівців із організації захисту інформації з обмеженим доступом : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Інститут вищої освіти НАПН України. Київ, 2015. 489 с.
2. Пахотина С. В. Формирование социокультурной компетентности студентов неязыковых факультетов педагогического вуза: на примере факультета физической культуры : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Ишим, 2007. 205 с.
3. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
4. Романовська Л. Сутнісна характеристика соціокультурної компетентності соціального працівника. *Social Work and Education*. 2017. Vol. 4, No. 1. P. 41–47.
5. Сулейманова П. В. Формирование социокультурной компетентности студентов многонационального региона : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / ФГБОУ ВПО «Московский государственный гуманитарный университет им. М. Шолохова». Москва, 2014. 20 с.

Вікторія ЛЕБЕДЄВА

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У РОЗРОБЦІ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ В СИСТЕМІ MOODLE

У тезах схарактеризовано суть самостійної роботи студентів, її види та методи. Розглянуто організацію самостійної роботи в системі дистанційної освіти Moodle. Розкрито навчальний елемент «завдання», його структурні налаштування, функціональні можливості, алгоритм послідовного складання та додавання в розділ курсу. Автором проаналізовано можливості використання інформаційних технологій як способу організації самостійної діяльності студента.

Ключові слова: інформаційні технології, самостійна робота студента, система дистанційної освіти Moodle, дистанційний курс, інтерактивний елемент «завдання», інформаційні ресурси.

The thesis describes the essence of students' independent work, the types and methods of it. The organization of independent work in the distance learning system

Moodle has been considered. The educational element of «task», its structural settings, functionality, the algorithm of sequential compilation and addition in the course section have been revealed. The author analyzes the possibilities of using information technologies as a way of organizing student's independent activity.

Key words: *information technologies, independent work of student, distance learning system Moodle, distance learning course, interactive element «tasks», information resources.*

Швидкість процесів комп'ютеризації та інформатизації суспільства сьогодні має систематичний, стрімкий, незворотній характер. У цих умовах великого значення набуває роль освіти, яка має безпосередній та вагомий вплив на формування особистості, конкурентоспроможної й успішної в інформаційному середовищі. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність студента в інформаційному просторі стає засобом для його самореалізації, саморозвитку й самоствердження, самоосвіти. Інформаційні технології трансформують способи організації самоосвіти, забезпечуючи доступність інформації й полегшуючи її пошук завдяки відповідним інструментальним засобам роботи. Таким чином розширюються можливості самоосвітньої діяльності, створюються умови для творчості [4]. Уміння самостійно засвоювати і творчо застосовувати знання на практиці є важливим показником професійної підготовки майбутніх фахівців. Участь у різних курсах і спецкурсах, науково-практичних семінарах, конференціях, майстер-класах, дистанційному навчанні сприяє розвитку та формуванню інформаційної компетентності майбутнього фахівця. Усе це зумовлює необхідність педагогам більш ретельно й якісно підходити до зміни змісту, методів і організаційних форм навчання, включаючи сучасні педагогічні та інформаційні технології, забезпечуючи комп'ютерно орієнтовані методичні системи навчання.

Одним із видів проведення індивідуальної й самостійної роботи зі студентами є використання сучасних технологій навчання, що запроваджуються в університеті. Таким інтерактивним комплексом навчально-методичного забезпечення дисципліни є дистанційний курс, розроблений за моделлю дистанційного навчання в системі модульного динамічного об'єктно-орієнтованого середовища Moodle, що створюється викладачами на допомогу студентам і базується на використанні сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. Контент дистанційного курсу має відповідати робочій навчальній програмі дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту певної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми.

Самостійна робота студента є невід'ємною складовою освітнього процесу у закладі вищої освіти і становить від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу. Отже, посилення ролі самостійної роботи студентів означає принциповий перегляд організації освітнього процесу у виші, який має будуватися так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у студента здатність до саморозвитку, творчого

застосування отриманих знань, способів адаптації до професійної діяльності в сучасному інформаційному суспільстві.

Ефективність самостійної роботи залежить від активності студента, сформованості професійної спрямованості, рівня розвитку пізнавального інтересу, а також умінь організовувати себе на процес пізнання, працювати з літературними джерелами тощо [3].

Самостійна робота – це робота студентів, що планується, виконується згідно завдань викладача і під його керівництвом, але без його безпосередньої участі.

До видів самостійної роботи студентів відносять:

- конспектування з теми за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з фахової теми або вузької проблеми;
- виконання розрахункових або практичних (наприклад ситуативних) задач різного рівня з теми;
- розробка теоретичних або прикладних функціональних (діючих) моделей, явищ, процесів, конструкцій тощо;
- комплексний опис будови, властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій тощо;
- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни, бібліографічний опис тощо;
- виконання курсових і дипломних робіт.

Студентам можна пропонувати такі методи самостійної роботи з книгою:

1) складання плану прочитаного; 2) складання тез; 3) конспектування матеріалу книги, статті; 4) складання анотацій; 5) цитування; 6) виписування незрозумілих слів з наступним поясненням їх значення; 7) складання рецензій наукової доповіді, статті, реферату, наукової роботи; 8) реферування тощо.

Створення дистанційного курсу має проходити низку певних послідовних етапів, тобто являє собою чітко визначений алгоритм дій.

Ресурсне наповнення дистанційного курсу в системі Moodle включає: зміст навчального матеріалу (електронні конспекти, лекції, мультимедійні презентації лекцій, методичні рекомендації, вебінари тощо); закріплення вивченого матеріалу (практичні вправи, проведення семінарів); формування вмінь та навичок, самооцінювання та оцінювання навчальних досягнень студентів (завдання, тестування, анкетування, форум, чат тощо).

Самостійна робота студента при розробці дистанційного курсу створюється за допомогою інтерактивного елементу «завдання» або «самостійна робота».

Навчальний елемент «завдання» – інструмент Moodle, за допомогою якого викладач ставить задачу, що потребує від студента підготувати відповідь у вигляді тексту або в електронному вигляді та завантажити його на сервер.

Розглянемо процес додавання елементу «завдання» при розробці дистанційного курсу:

- обрати вкладку «завдання» в меню «Додати елемент курсу»;

- у вікні «Додати завдання у тему...» заповнити загальні характеристики (назва; опис як певний алгоритм виконання або план виконання завдання; можна завантажити файл з більш детальним описом виконання самостійної роботи);

- установити параметри подальших налаштувань (доступність; типи представлених відповідей; типи відгуків; параметри відповідей; налаштування подання робіт групи; повідомлення про виконання роботи; параметри виставлення оцінки; загальні налаштування модуля; обмеження доступу). За необхідності параметри установок можна завжди змінити.

Для збереження певних налаштувань потрібно натиснути кнопку «Зберегти і показати».

Установлюючи елемент «завдання», викладач має вирішити, в якому вигляді будуть представлені результати самостійної роботи.

Відповідь – у вигляді тексту (студенти вводять текст, вставляють картинки, посилання у спеціальну форму на сайті, що має панель редагування та форматування). До блоку установок завдань з відповіддю у вигляді тексту відводять: кількість слів у відповіді (визначається установленим числом); декілька спроб редагування відповіді (виконується вручну); сповіщення викладачу про надіслану відповідь студента на електронну пошту; тип відзивів у вигляді коментарів.

Відповідь – у вигляді файлу (студенти в якості відповіді завантажують файл). До блоку установок завдань з відповіддю у вигляді файлу відводять: число завантажувальних файлів; максимальний розмір файлу; сповіщення викладачу про надіслану відповідь студента на електронну пошту; тип відзивів у вигляді коментарів.

Усі дії про виконання та перевірку надісланих завдань відображаються у зведеній таблиці, яку можна переглянути, натиснувши посилання «завдання» у блоці «навігація курсу».

Використання елементу «завдання» вимагає від викладача пильної уваги при плануванні та створенні дистанційного курсу, особливо для формування завдань для самостійної діяльності студентів. Завдання такого типу може включати всі види самостійних робіт, в залежності від специфіки професійної діяльності. Інструкції, методичні поради, рекомендації, чіткий план або алгоритм, хід роботи щодо складання відповідей на завдання забезпечать швидкість та якість виконання самостійної роботи студентів.

Список використаних джерел

1. Анисимов А. М. Работа в системе дистанционного обучения Moodle : учеб. пособ. Харьков, 2008. 275 с.
2. Дегтярьова Г. А. Развитие інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів філологічних дисциплін у системі післядипломної педагогічної освіти : монографія. Х., 2016. 584 с.
3. Лекції з педагогіки вищої школи : Навч. посіб. / За ред. В. І. Лозової. 2-е вид., доп. і випр. Харків, 2010. 480 с.
4. Педагогіка : базовий підруч. для студ. вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації / за ред. І. Ф. Прокопенка. Харків, 2015. 572 с.